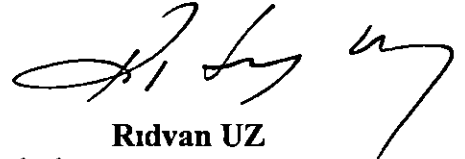

Rıdvan UZ
Çanakkale Milletvekili
TBMM Kâtip Üyesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Türkiye’de belediyelere yönelik operasyonlar, yolsuzluk iddiaları ve yerel yönetimlere duyulan güven krizinin nedenlerinin araştırılması; belediye başkanları, belediye yöneticileri, belediye şirketleri, iştirakler, ihaleler, doğrudan temin, pazarlık usulü alımlar, imar planı değişiklikleri, ruhsat süreçleri, taşınmaz satış ve tahsisleri, sosyal yardım harcamaları, temsil- ağırlama giderleri, personel alımları, bağış ve sponsorluk ilişkileri, Sayıştay denetim bulguları, İçişleri Bakanlığı teftişleri, adli soruşturmalar, görevden uzaklaştırma kararları, masumiyet karnesi, belediye hizmetlerinin sürekliliği, seçmen iradesi, şeffaflık, hesap verebilirlik ve kamu kurumları arasındaki koordinasyon eksikliklerinin tespit edilmesi; yerel yönetimlerde kamu kaynaklarının korunmasını, hukuka uygun denetimi, adil yargılanma hakkını, belediye hizmetlerinin aksamamasını ve vatandaşın yerel yönetime güvenini sağlayacak etkin, şeffaf, tarafsız ve bütüncül politikaların belirlenmesi amacıyla Anayasa’nın 98’inci ve İçtüzüğü’nün 104. ve 105. maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz. 09/06/2026

Rıdvan UZ
İYİ Parti Çanakkale Milletvekili

Rıdvan UZ
Çanakkale Milletvekili
TBMM Kâtip Üyesi

GEREKÇE

Yerel yönetimler, vatandaşın devlete en yakın temas ettiği kurumlardır. Belediye, insanın suyuna, yoluna, imarına, ulaşımına, temizliğine, sosyal yardımına, afet hazırlığına ve günlük yaşamına doğrudan dokunur. Bu nedenle belediyelerde ortaya çıkan her yolsuzluk iddiası, her usulsüzlük bulgusu, her operasyon ve her görevden uzaklaştırma kararı yalnızca ilgili belediyeyi değil; yerel demokrasiye, kamu yönetimine ve hukuk devletine duyulan güveni de doğrudan etkiler.

Son yıllarda belediyelere yönelik yürütülen adli ve idari süreçler kamuoyunda geniş tartışmalara neden olmaktadır. İçişleri Bakanlığı'nın 5 Haziran 2025 tarihli açıklamasında bazı belediye başkanlarının haklarında yürütülen soruşturmalar ve tutuklama kararları gerekçe gösterilerek Anayasa'nın 127'nci maddesi ve 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 47'nci maddesi uyarınca geçici tedbir olarak görevden uzaklaştırıldığı belirtilmiştir. Açıklamada bazı dosyalarda "rüşvet almak" ve "icbar suretiyle irtikap" suçlamalarına yer verilmiştir. Bu tür süreçlerin hem yolsuzlukla mücadele hem de seçmen iradesi bakımından hassasiyetle incelenmesi gerekmektedir.

Belediyelere ilişkin soruşturma ve operasyonlarda temel ilke, hukukun üstünlüğü ve masumiyet karinesi olmalıdır. Hakkında iddia bulunan hiç kimse peşinen suçlu ilan edilemez; ancak kamu kaynağına ilişkin ciddi iddialar da görmezden gelinemez. Bu denge doğru kurulmadığında ya yolsuzlukla mücadele zayıflar ya da adli süreçlerin siyasi araç olarak kullanıldığı algısı güçlenir. Her iki ihtimal de yerel yönetim güvenini sarsar.

Sayıştay Başkanlığı, belediyeler ve bağlı idarelere ilişkin denetim raporlarını düzenli olarak yayımlamaktadır. Sayıştay'ın 2024 yılı belediye ve bağlı idare denetim raporları, belediyelerin mali yönetimi, taşınmaz işlemleri, ihale süreçleri, gelir tahsilatı, şirket ilişkileri ve mevzuata uygunluk bakımından izlenebilir olduğunu göstermektedir. Ancak denetim raporlarında yer alan bulguların yaptırma dönüşüp dönüşmediği, aynı bulguların sonraki yıllarda tekrarlanıp tekrarlanmadığı ve belediye meclisleri ile kamuoyu tarafından ne ölçüde takip edildiği ayrıca araştırılmalıdır.

Sayıştay'ın kamu idareleri denetim raporları sistemi, belediyeler dâhil farklı kamu kurumlarına ilişkin raporların kamuoyuna açık biçimde erişilebilir olmasını sağlamaktadır. Bu açıklık önemlidir; fakat raporların yalnızca yayımlanması yetmez. Bulguların gereği yapılmalı, kamu zararı varsa tahsil edilmeli, sorumlular hakkında idari ve adli süreç işletilmeli, belediye meclislerinde raporlar özel gündemle değerlendirilmelidir. Denetim raporu rafta kalırsa denetim değil, arşiv olur.

Yerel yönetimlerde yolsuzluk iddialarının en sık yoğunlaştığı alanlardan biri kamu ihaleleridir. Açık ihale yerine pazarlık usulü alımların yaygınlaşması, doğrudan teminlerin bölünmesi, teknik şartnamelerin belirli firmaları tarif eder nitelikte hazırlanması, aynı şirketlere sürekli iş verilmesi, belediye şirketleri üzerinden alım yapılması ve taşeron zincirleri kamu

Rıdvan UZ
Çanakkale Milletvekili
TBMM Kâtip Üyesi

kaynaklarının verimli kullanılmadığına dair ciddi şüpheler doğurabilmektedir. Belediye bütçesi başkanın veya çoğunluğun değil, milletin parasıdır.

Belediye şirketleri ve iştirakler, yerel yönetim güven krizinin ayrı bir halkasıdır. Belediyeler ulaşım, temizlik, sosyal tesis, kültür, organizasyon, altyapı, personel ve hizmet alımlarını şirketleri aracılığıyla yürütebilmektedir. Bu yapı doğru yönetilirse hizmet esnekliği sağlayabilir; ancak denetim zayıfsa belediye şirketleri kamu ihale denetiminin etrafından dolaşan, personel alımında kayırmacılığın büyüdüğü, borçların gizlendiği ve kaynak aktarımının şeffaflığını kaybettiği alanlara dönüşebilir.

İmar ve ruhsat süreçleri, yolsuzluk iddialarının en ağır sonuçlar doğurduğu alanlardan biridir. Bir imar planı değişikliğiyle bir parselin değeri katlanabilir; bir ruhsat kararıyla milyonlarca liralık rant oluşabilir; bir yapı kullanma izniyle hukuka aykırı yapılaşma meşrulaştırılabilir. Emsal artışları, fonksiyon değişiklikleri, ticaret-konut kararları, kıyı ve tarım alanları, yeşil alanların yapılaşmaya açılması ve kentsel dönüşüm kararları kamu yararı temelinde denetlenmelidir.

Taşınmaz satış ve tahsisleri de belediye yönetiminde önemli bir risk alanıdır. Belediyeye ait arsa, bina, dükkân, otopark, sosyal tesis, pazar yeri ve diğer taşınmazların kimlere, hangi bedelle, hangi yöntemle, hangi süreyle ve hangi gerekçeyle devredildiği veya kiralandığı şeffaf biçimde izlenmelidir. Belediye malı ortak maldır; ortak malın kapalı ilişkilerle el değiştirmesi, kamu güvenini derinden yaralar.

Sosyal yardım harcamaları da hem hizmet hem denetim boyutuyla önemlidir. Belediyelerin dar gelirli vatandaşlara yardım etmesi sosyal belediyeciliğin gereğidir. Ancak yardımların seçim dönemlerinde siyasi etki aracı hâline gelip gelmediği, yardım listelerinin nasıl oluşturulduğu, hangi şirketlerden alım yapıldığı, yardımların parti, akrabalık veya hemşehrilik ilişkileriyle dağıtılıp dağıtılmadığı araştırılmalıdır. Sosyal yardım, yoksulluğu hafifletme aracıdır; siyasi sadakat üretme aracı olamaz.

Personel alımları ve belediye kadroları da güven krizinin merkezindedir. Belediyelerde liyakat yerine parti ilişkisi, akrabalık, yakın çevre, belediye şirketleri üzerinden istihdam, geçici işçi alımı, danışmanlık sözleşmeleri ve yüksek maaşlı yönetim kurulu görevleri kamuoyunda sıkça tartışılmaktadır. Yerel yönetimde liyakat bozulduğunda hizmet kalitesi düşer, personel barışı zedelenir ve vatandaşın belediyeye güveni azalır.

Belediye operasyonları ve görevden uzaklaştırma süreçleri, hizmet sürekliliği açısından da incelenmelidir. Bir belediye başkanı veya üst yönetimi hakkında operasyon yapıldığında, belediye hizmetlerinin aksayıp aksamadığı, personelin işleyişte belirsizlik yaşayıp yaşamadığı, yatırım ve ödeme süreçlerinin durup durmadığı, belediye meclisinin ve başkanvekilliği mekanizmalarının nasıl işlediği değerlendirilmelidir. Adli süreç yürürken çöp toplanmalı, su akmalı, ulaşım işlemeli, sosyal hizmet devam etmelidir.

Rıdvan UZ
Çanakkale Milletvekili
TBMM Kâtip Üyesi

Yerel demokrasi bakımından seçmen iradesi de özel hassasiyet gerektirir. Sandıkla seçilmiş belediye başkanlarının görevden uzaklaştırılması hukukta geçici tedbir olarak düzenlenmiş olsa da bu yetkinin hangi ölçütlerle, hangi süreyle, hangi denetim mekanizmasıyla ve nasıl uygulandığı kamu vicdanı açısından önemlidir. Suç iddiaları ciddiyetle soruşturulmalı; fakat seçilmiş yönetimlere müdahale algısı doğuracak keyfilikten de uzak durulmalıdır.

Türkiye'nin uluslararası yolsuzluk algısı göstergeleri de kamu yönetiminde güven sorununa işaret etmektedir. Transparency International'ın 2025 Yolsuzluk Algı Endeksi'nde Türkiye'nin puanı 31, sıralaması ise 182 ülke içinde 124'üncü olarak açıklanmıştır. Endeks kamu sektöründeki yolsuzluk algısını 0 ile 100 arasında ölçmekte; düşük puan daha yüksek yolsuzluk algısına işaret etmektedir. Bu tablo, şeffaflık ve hesap verebilirlik konusunda güçlü reform ihtiyacını ortaya koymaktadır.

Yolsuzluk algısı yalnızca uluslararası endeks meselesi değildir; vatandaşın günlük hayattaki belediye deneyimiyle de ilgilidir. Vatandaş ruhsat alırken, imar durum belgesi isterken, zabıta denetimiyle karşılaşırken, sosyal yardım başvurusu yaparken, pazar yeri tahsis beklerken, belediye şirketinden hizmet alırken veya belediye ihalesini takip ederken adalet ve şeffaflık görmezse, yerel yönetime güven azalır. Güven bir kez kırıldığında, en iyi hizmet bile şüpheyile karşılaşır.

Yerel yönetimlerde şeffaflık mekanizmaları güçlendirilmelidir. İhale sonuçları, doğrudan temin listeleri, belediye şirketlerinin mali tabloları, taşınmaz satış ve kiralama kararları, imar planı değişiklikleri, belediye meclisi oylamaları, temsil-ağırlama giderleri, bağış ve sponsorluk ilişkileri, personel alımları ve Sayıştay bulgularına verilen cevaplar açık veri olarak yayımlanmalıdır. Güneş en iyi dezenfektandır; kamu yönetiminde de ışık ne kadar artarsa şüphe o kadar azalır.

Belediye meclislerinin denetim kapasitesi de ayrıca araştırılmalıdır. Komisyon raporları, denetim komisyonları, faaliyet raporu görüşmeleri, bütçe kesin hesabı, soru önergeleri, meclis tutanakları ve muhalefetin bilgiye erişim hakkı yerel demokrasinin temel araçlarıdır. Belediye meclisi etkisiz bırakılırsa, yerel denetim yalnızca merkezi idarenin veya yargının sonradan müdahalesine kalır. Oysa denetim, sorun büyümeden önce işlemelidir.

İçişleri Bakanlığı teftişleri, mülkiye müfettişleri, Sayıştay denetimi, savcılık soruşturmaları, belediye iç denetimi ve meclis denetimi arasında sağlıklı koordinasyon kurulmalıdır. Aynı konuda birden fazla denetim yapılırken süreçler parçalı kalırsa hem gerçek sorumlular kaçabilir hem de belediye yönetimi sürekli belirsizlik içinde çalışır. Denetim güçlü, hızlı, tarafsız ve ölçülü olmalıdır.

Yolsuzlukla mücadelede mal varlığı takibi de önemlidir. Belediye yöneticileri, ihale komisyonlarında görev alanlar, belediye şirket yöneticileri, imar kararlarında etkili kişiler ve kritik karar alma noktalarındaki kamu görevlilerinin mal varlığı artışları, menfaat çatışması,

Rıdvan UZ
Çanakkale Milletvekili
TBMM Kâtip Üyesi

yakın çevre şirketleriyle ilişkileri ve görev sonrası ticari faaliyetleri şeffaf biçimde izlenmelidir. Kamu görevinden zenginleşme şüphesi, yerel yönetim güvenini en hızlı kemiren zehirdir.

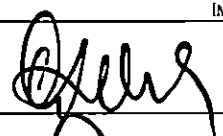
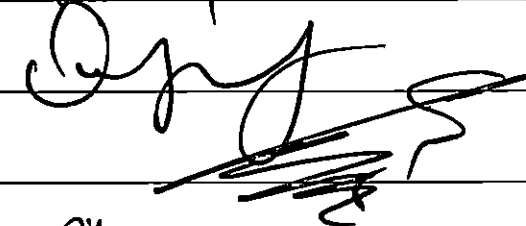
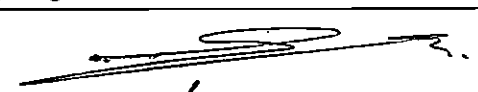
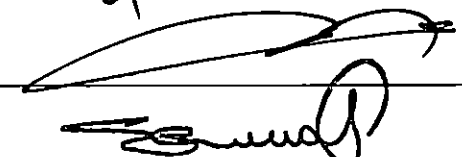
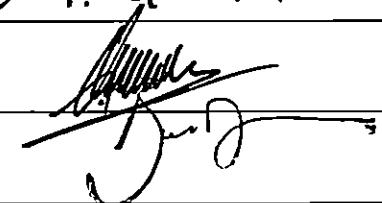
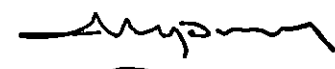
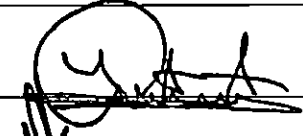
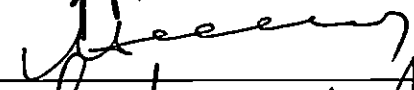
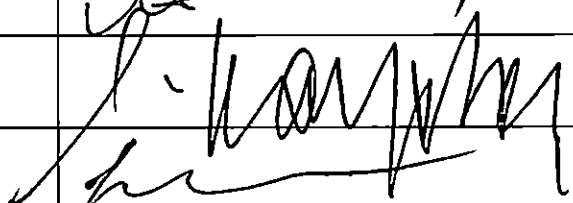
Bu kapsamda belediyelere yönelik operasyonların hukuki gerekçeleri, soruşturma süreçleri, görevden uzaklaştırma kararlarının dayanakları, belediye hizmetlerine etkisi, Sayıştay raporlarında tekrar eden bulgular, ihale ve doğrudan temin uygulamaları, belediye şirketlerinin mali yapısı, imar planı değişiklikleri, taşınmaz satış ve tahsisleri, sosyal yardım harcamaları ve personel alımları Meclis tarafından bütün yönleriyle araştırılmalıdır.

Ayrıca İçişleri Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Sayıştay, Hazine ve Maliye Bakanlığı, Kamu İhale Kurumu, belediyeler, belediye meclis üyeleri, meslek odaları, barolar, yerel basın, sivil toplum kuruluşları ve vatandaş temsilcilerinin katılımıyla yerel yönetimlerde şeffaflık ve hesap verebilirlik reformu hazırlanmalıdır. Belediye denetimi siyasi rövans aracı olmamalı; yolsuzluk iddiaları da siyasi kalkanla örtülmemelidir.

Yerel yönetimlerde güven krizi, yalnızca bir belediyenin meselesi değildir. Bir şehirde belediyeye güven sarsılırsa, vatandaşın devlete, sandığa, hukuka ve kamu hizmetine güveni de zedelenir. Yerel yönetim milletin en yakın kamu kapısıdır; o kapıda adalet, şeffaflık ve namuslu yönetim yoksa, devlet fikri sokakta yara alır.

Türkiye’de belediye operasyonları, yolsuzluk iddiaları ve yerel yönetim güven krizinin tüm boyutlarıyla araştırılması; adli ve idari süreçlerin hukuka uygunluğunun, belediye hizmetlerinin sürekliliğinin, kamu kaynaklarının kullanımının, ihale, imar, taşınmaz, şirket, personel ve sosyal yardım süreçlerinin, Sayıştay ve İçişleri denetimlerinin etkinliğinin tespit edilmesi; yerel yönetimlerde kamu kaynağını koruyacak, masumiyet karinesini gözetecek, seçmen iradesine saygılı ve vatandaşın güvenini yeniden tesis edecek kalıcı politikaların geliştirilmesi amacıyla Meclis Araştırması açılması zorunludur.

Anayasa’nın **98’inci** ve İçtüzüğü’nün **104. ve 105.** maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

ADI VE SOYADI	SEÇİM BÖLGESİ	İMZASI
Ömer KARALAY	AYDIN	
Yarın ÖZTÜRK	AYDIN İZLİ	
Y. İsmail AĞSLAN	ANKARA	
M. Cihan PAÇACI	İSTANBUL	M. Cihan Paçacı, O. K.
Ayülce TİBRETÇİ	ADANA	
Y. Selim TİBRETÇİ	BURSA	
Burhanettin KOCAMAN	MERSİN	B. Kocaman
Tunç YALDIR	ARSARAY	
Selcan TAŞCI	TERİPAĞ	
Senol SUNAT	MANİSA	
Metin EĞÜK	MUĞLA	M. E. G.
M. Mustafa GÜRBAN	G. ANTEP	
Burak DALGIN	BALIKESİR	
Hüsnü KIRKPINAR	İZMİR	
Yavuz AYDIN	TRABZON	
Hacer TOKTAŞ	BURSA	
Mehmet AKALIN	İZMİR	
Lütfullah KAYALAR	YAZGAT	
A. Sefik GİRİKİT	HATAY	
A. Esat FARIBABA	ANKARA	FA Faribaba.